

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัญหาการทุจริตและประพฤติมิชอบ หรือการฉ้อราษฎร์บังหลวง (Corruption) ในระบบการเมืองและวงราชการเป็นปัญหาสำคัญของทุกประเทศที่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่ประเทศ ทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง จึงได้มีความพยายามในการแก้ปัญหาดังกล่าว แต่การดำเนินคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง โดยใช้กระบวนการพิจารณาคดีอาญาปกติทำได้ยาก เพราะเจ้าหน้าที่ตำรวจซึ่งทำหน้าที่ในการสืบสวนสอบสวน รวบรวมพยานหลักฐาน อาจถูกอิทธิพลของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ส่งผลให้การรวบรวมพยานหลักฐานของเจ้าหน้าที่ตำรวจไม่บรรลุผลตามเจตนารมณ์ของกฎหมายและการพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองโดยใช้กระบวนการพิจารณาคดีอาญาปกติค่อนข้างจะมีความล่าช้าและระบบพิจารณาคดีอาญาเป็นระบบกล่าวหาซึ่งพนักงานอัยการมีหน้าที่ในการพิสูจน์ความผิดของจำเลย จนปราศจากข้อสงสัยอันควรและศาลวางตัวเป็นกลางมักจะไม่ใช่อำนาจในการสืบพยานเพิ่มเติมเพื่อค้นหาความจริงว่าจำเลยเป็นผู้ผิดหรือผู้บริสุทธิ์ ส่งผลให้ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ซึ่งเป็นผู้กระทำความผิดมักจะไม่ต้องถูกลงโทษ เพราะไม่สามารถแสวงหาพยานหลักฐานพิสูจน์ความผิดของจำเลยได้ ในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 จึงได้ให้ตราพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2542 และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. 2542 โดยมีการจัดตั้งแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองในศาลฎีกากำหนดขั้นตอนวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองที่รวดเร็วแตกต่างจากวิธีพิจารณาคดีอาญาปกติ โดยชั้นพิจารณาคดีในศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองได้ใช้ระบบไต่สวนในการค้นหาความจริง เพื่อพิสูจน์ความผิดหรือความบริสุทธิ์ของผู้ถูกกล่าวหา และในชั้นการไต่สวนข้อเท็จจริงและรวบรวมพยานหลักฐานได้มีการกำหนดให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติซึ่งเป็นองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญมีอำนาจหน้าที่ไต่สวนข้อเท็จจริงและรวบรวมพยานหลักฐานเพื่อที่จะทราบข้อเท็จจริงและมูลความผิดและสรุปสำนวนพร้อมทั้งทำความเห็นเพื่อส่งไปยังอัยการสูงสุดฟ้องคดีต่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

กระบวนการไต่สวนข้อเท็จจริงคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองโดย คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อเท็จจริงหรือพยานหลักฐาน ในการพิสูจน์ความผิดหรือความบริสุทธิ์ของผู้ถูกกล่าวหาที่มีความสำคัญต่อการพิจารณาคดีของศาล ฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง เนื่องจากสำนวนความของคณะกรรมการ ป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติที่ได้มาจากการไต่สวนข้อเท็จจริงนั้น ศาลฎีกาแผนก คดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองจะต้องยึดเป็นหลักในการพิจารณาคดีโดยศาลฎีกา แผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองจะทำการสืบพยานเฉพาะประเด็นข้อเท็จจริง ที่โจทก์จำเลยโต้แย้งกันหรือเมื่อศาลเห็นสมควร ส่วนประเด็นข้อเท็จจริงใด ที่โจทก์จำเลยมิได้ โต้แย้งกัน องค์คณะผู้พิพากษาอาจมีคำสั่งให้รับฟังข้อเท็จจริงนั้นโดยไม่ต้องไต่สวนก็ได้ ซึ่งจะมีผล ให้กระบวนการพิจารณาคดีของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองดำเนินไป โดยความรวดเร็ว มีประสิทธิภาพและเที่ยงธรรม จึงสมควรที่จะศึกษากระบวนการไต่สวนข้อเท็จจริง คดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองโดยคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริต แห่งชาติว่ามีมาตรฐานสอดคล้องกับหลักการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของผู้ถูกกล่าวหาและสิทธิ การต่อสู้คดีของผู้ถูกกล่าวหาตามหลักเกณฑ์สากลและรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 หรือไม่ เพื่อให้กระบวนการไต่สวนข้อเท็จจริงคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่ง ทางการเมืองโดยคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติดำเนินไปโดย ความรวดเร็ว มีประสิทธิภาพและเที่ยงธรรม เนื่องจากการไต่สวนข้อเท็จจริงเพื่อค้นหาความจริงนั้น ผู้ถูกกล่าวหายังคงได้รับการสันนิษฐานว่าเป็นผู้บริสุทธิ์ (Presumption of innocent) จนกว่าจะมี คำพิพากษาถึงที่สุดว่าผู้ถูกกล่าวหากระทำความผิด ดังนั้น จึงจำต้องคำนึงถึงการคุ้มครองสิทธิ เสรีภาพของผู้ถูกกล่าวหาและสิทธิการต่อสู้คดีของผู้ถูกกล่าวหาควบคู่ไปด้วย เพื่อให้สำนวนการ ไต่สวนของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติมีความน่าเชื่อถือ และ มีมาตรฐานที่ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองจะยึดเป็นหลักในการ พิจารณาคดี

1.2 สมมติฐานของการวิจัย

กระบวนการไต่สวนข้อเท็จจริงคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองโดย คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติก่อนการยื่นฟ้องคดีเป็นกระบวนการ ไต่สวนข้อเท็จจริงที่ยังไม่คุ้มครองสิทธิเสรีภาพของผู้ถูกกล่าวหาและสิทธิการต่อสู้คดีของผู้ถูก กล่าวหาได้เท่าที่ควร การศึกษาแนวทางในการแก้ไขเพิ่มเติมกระบวนการไต่สวนข้อเท็จจริงคดีอาญา

ของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองให้สอดคล้องกับหลักการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของผู้ถูกกล่าวหา และสิทธิการต่อสู้คดีของผู้ถูกกล่าวหาให้มีผลให้จำนวนการไต่สวนข้อเท็จจริงของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติมีความน่าเชื่อถือและมีมาตรฐานในระดับที่ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองยึดเป็นหลักในการพิจารณาคดี

1.3 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาหลักการและขั้นตอนวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองในประเทศไทย
2. เพื่อศึกษารูปแบบและหลักการดำเนินคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองในต่างประเทศ
3. เพื่อศึกษาวิเคราะห์กระบวนการไต่สวนข้อเท็จจริงคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองโดยคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติก่อนยื่นฟ้องคดีต่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง
4. เพื่อศึกษาและเสนอแนะแนวทางในการแก้ไขเพิ่มเติมกระบวนการไต่สวนข้อเท็จจริงคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองโดยคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติให้สอดคล้องกับหลักการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของผู้ถูกกล่าวหาและสิทธิการต่อสู้คดีของผู้ถูกกล่าวหา

1.4 วิธีการวิจัย

การวิจัยโดยเป็นการวิจัยทางเอกสารจาก หนังสือ บทความ คำพิพากษาศาลฎีกา แผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง สัมภาษณ์บุคคลผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญในกระบวนการพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและผู้ที่เกี่ยวข้อง นำมาประมวลวิเคราะห์ และนำเสนอแนะแนวทางในการแก้ไขเพิ่มเติมกระบวนการไต่สวนข้อเท็จจริงคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองโดยคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ

1.5 ขอบเขตการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยนี้จะทำการศึกษาวิเคราะห์กระบวนการไต่สวนข้อเท็จจริงคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองโดยคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติก่อนการยื่นฟ้องคดีต่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ในคดีที่มี

การกล่าวหาว่าผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการตาม ประมวลกฎหมายอาญาหรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่หรือทุจริตต่อหน้าที่ตามกฎหมายอื่น โดยการศึกษาบทบัญญัติของกฎหมาย แนวความคิด ทฤษฎีและหลักเกณฑ์กระบวนการ ใต้สวนข้อเท็จจริงคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองโดยคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติเป็นหลัก และศึกษารูปแบบการดำเนินคดีอาญากับผู้ดำรงตำแหน่ง ทางการเมืองของต่างประเทศประกอบด้วยและวิเคราะห์ถึงปัญหาและความเหมาะสมของ กระบวนการใต้สวนข้อเท็จจริงคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองโดยคณะกรรมการ ป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เพื่อนำเสนอแนะรูปแบบกระบวนการ ใต้สวนข้อเท็จจริงคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองโดยคณะกรรมการป้องกันและ ปราบปรามการทุจริตแห่งชาติที่สอดคล้องกับหลักการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของผู้ถูกกล่าวหา และ สิทธิการต่อสู้คดีของผู้ถูกกล่าวหา ก่อให้เกิดประโยชน์ในการใต้สวนข้อเท็จจริงที่รวดเร็ว รัดกุม มีประสิทธิภาพและเที่ยงธรรม

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการวิจัย

1. ทำให้ทราบถึงหลักการและขั้นตอนวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่ง ทางการเมืองในประเทศไทย
2. ทำให้ทราบถึงรูปแบบและหลักการดำเนินคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทาง การเมืองในต่างประเทศ
3. ทำให้ทราบถึงกระบวนการใต้สวนข้อเท็จจริงคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่ง ทางการเมืองโดยคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติก่อนยื่นฟ้องคดีต่อศาล ฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง
4. ทำให้ทราบถึงแนวทางในการแก้ไขเพิ่มเติมกระบวนการใต้สวนข้อเท็จจริง คดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองโดยคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริต แห่งชาติให้สอดคล้องกับหลักการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของผู้ถูกกล่าวหาและสิทธิการต่อสู้คดีของ ผู้ถูกกล่าวหา